

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybcskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 169. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Félévre	12 .
Negyedévre	6 .
Egy hónapra	2 .
Egyes szám ára 8 fill.	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, július 25.

A vámtárgyalásokhoz.

Budapest, július 24.

Az elvi szempontok Magyarország és Ausztria között az autonóm vámtarifára vonatkozólag kell hogy majdnem teljes összhangban legyenek, különben nem volna lehetséges, hogy képviselőnk Bécsben oly gyorsan napról-napra feldolgozhassák a nekik rendelt feladatot. E gyors munkával ellentétben áll a munka módja és a munkatársítás a német vámbizottságban, melynek bajairól és küzdelmeiről a táviró mindennap értesít. Érdekesnek kellett lenni annak a jelenetnek, midőn Posadowski német államtitkár megvilágította az agráriusoknak törekvéseik hiábavalóságát s ezzel kilátásba helyezte az általuk módosított vámtarifatervezet kilátástalanságát. A német agráriusok kellenél többet tettek. Kezdetben azt lehetett volna hinni, hogy Bülow gróf azért terjeszt be nekik tetsző vámtarifát, mert abban a biztos várakozásban lehetett, hogy a külföldi kormányok ily alapon nem mehetnek bele a jövő kereskedelmi szerződések tárgyalásába. Most az agráriusok bizonyos mértékben megkönnyítették a birodalmi kancellár dolgát. Módosításaik által a vámtarifa magára a német birodalmi kormányra nézve is elfogadhatlanná lett, a külfölddel szemben nem vállalhatja a felelősséget.

Mig így a mi vámtarifánk a leggyorsabb elkészülés felé halad, Németország, mely ez ügyben előnyben lenni látszott, nem fog felmutathatni az osztrák-magyar monarchiával egyidejűleg vámtarifát. Ebből természetesen önmagától következik, hogy a kereskedelmi szerződések meghosszabbítására kerül a sor, és pedig, miután Ausztria azt a szándékát, hogy a kereskedelmi

szerződést Németországnak felmondja, tudunkra adta, oly módon fog megtörténni a meghosszabbítás, hogy kifejezett egyetértés nélkül a két állam egyike sem fogja kijelenteni Németországgal szemben a felmondást. Így mintegy önmagától meghosszabbodik egy évvel a kereskedelmi szerződés. A további eredményeknek ez időtartam lefolyása alatt, melyben Magyarország Ausztriával végleg elintézi a kiegyezést, kell majd mutatkoznia.

A munkálatok gyors haladását Bécsben természetesen azoknak a komoly értekezéseknek köszönhetjük csak, melyek hosszú ideig a két miniszterelnök között folytak, melyek az ellentétek élessége által már gyakran megrekedtek és néha azt az aggodalmat keltették, hogy hiábavaló minden fáradozás. Ezek a komoly és alapos értekezések azonban már azt az egy jót is eredményezték, hogy az ellenzék sem a magyar országgyűlésben, sem az osztrák reichsrathban, melynek ellenzéke nem kevésbé heves, nem fogja mondhatni, hogy a két kormány nem törekedett a legkomolyabban kötelességét teljesíteni az állammal szemben. Az a kifogás tehát, hogy léha módon könnyűvé tették maguknak a munkát, önmagától elesik, és ha mégis valamely párt emelné azt, csak azt a pártot sujtaná, mely ilyen kifogást használ.

L. L.

Tallián Béla a miniszterelnöknél Tallián Béla, a képviselőház elnöke, aki a karlócai szerb egyházi kongresszus királyi biztosa volt, a kongresszus elnapolása után megjelent Rátóton Széll Kálmán miniszterelnöknél, akinek jelentést tett a karlócai kongresszus és a püspöki zsinat tárgyalásairól és eredményeiről.

A délvideki kivándorlási kongresszus.

(Saját tudósítónktól)

— július 25.

A délvideki kivándorlási kongresszus rendezőbizottsága tegnap ülést tartott Temesvárott a vármegyeház kistermében, melyen megvitatta az egyes előadók által készített s a kongresszus elé terjesztendő javaslatokat. Az ülésen Torontál vármegye részéről megjelent dr. Dellimánics Lajos alispán, Poroszkay Béla m. főügyész és Marton Andor gazdasági előadó, a torontál vármegyei gazd. egyesület titkára.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Ambrózy Gyula báró üdvözölve a rendezőbizottság tagjait, az ülést megnyitja.

Ezután a kongresszus diszelnökévé megválasztották: Zselénszky Róbert grófot, Ambrózy Béla bárót és dr. Molnár Viktor főispánt.

A kongresszusnak három szakosztálya lesz. Az első szakosztályban a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi ügyek; a másodikban a hitelügyek; a harmadikban a társadalmi szervezkedés és közigazgatási ügyek lesznek tárgyalva.

Az első szakosztályhoz elnöknek Vásárhelyi László főrendiházi tagot, alelnököknek Rónay Ernőt, Rácz Györgyöt és Lovag Vest Ede keresk. és iparkarai elnököt, jegyzőnek Fényes Károly krassó-szörénymegyei gazd. egyet. titkárt; — a második szakosztályhoz elnöknek Woraciczky János gróf cs. és kir. kamarást, alelnököknek dr. Dellimánics Lajos és dr. Návay Lajos alispánokat, jegyzőnek Kemény Szilárd aradmegyei gazd. egyet. titkárt; — a harmadik szakosztályhoz elnöknek Jakabffy Imre nyug. államtitkárt, alelnököknek Kabdebo Gergely és Fiatska Károly alispánokat, jegyzőnek Jakabházy Ede torontál-megyei gazd. egyet. segédtitkárt választják meg.

De Pottere Brunó előadó tüzetes jelentést tesz a kivándorlási kongresszusi iroda működéséről. A délvideki kivándorlási statisztika beszerzése folyamatban van. Az eddig beérkezett adatok szerint az idén Torontálmegyből 2422 ember vándorolt ki, Bács-Bodrog vármegyéből pedig kivándorolt Amerikába 2558, Németországba

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az Engadinban.

I. Az alsó Engadin.

Vulpera-Tarasp, július közepén.

Tell Vilmos hazájába szólítván bennünket ez idén az újságírók nemzetközi szótára, hadd lássuk mindenekelőtt azt a darab világot, melyről mostanában annyi csodát regélnek az utasok, azt a keskeny völgyet, hova milliókat visznek a gazdagok és szegények, azt a turista országot, mely utasainak a legmeglepőbb természeti szépségek mellett a legraffináltabb kényelmet nyújtja — egy szóval az Engadint.

Ki ide készülsz jó magyarom, legelőbb is át kell esned a Budapest—Innsbruck fűrésztóvonalán, mely köztudomás szerint 20 óráig tart gyorsvonaton. Honfitársaink még nem utazgatnak mostanában, mindössze négyen voltunk: Lipsey Ádám jeles íróársunk szellemes nevével, és csekélységem életem párjával.

Az innsbruckiak okos emberek, olyan menetrendet erőszakoltak ki, hogy akarva nem akarva, cjszakára a tiroli fővárosban kell maradnod. Egyszerűen nem lehet tovább menni, tehát megtelnek esténként a turista-évd alatt a szállodák s a jó Innsbruck, mely talán más körülmények között a nemzetközi forgalomban csak olyan állomást jelentene, mint Nagyikinda vagy Érsekújvár hatalmas, turista-város lett, mely öt hónapon keresztül csak egy hemzseg az angoloktól és magyaroktól, kik természetesen temérdek pénzt hagynak ott.

Mert élni elvégre is csak kell, s ha az ember megnézte tizedszer a Hofkirche híres bronzalakjait és Miksa király szarkofágjának egyébként remek reliefjeit, no meg a város szimbolumát, az arany tetőt (das goldene Dachl), csak megnézi a tiroli parasztszínházat vagy meghallgatja a tiroli „népénekeseket“ kiknek basszisztája mély hangon elénekli nekünk, a jó ég tudja hányadszor, Hoffer András tragikus történetét: Zu Mantua in Banden . . .

A vonat másnap reggel másfél óra alatt elvisz Landeckbe. Itt elhagyjuk a vasutat, mert innen kocsin kell az Engadinba mennünk. Rettegtem ettől a fél órától. Aki tudja, mit jelent az: fürdőhelyen kocsit keresni, még pedig olyan helyen, a hová ugyancsak jár az idegen, s ha hozzáteszem, hogy az innsbrucki szállóban csekélyke 240 koronáért (Egyszázhusz magyar forintokért) előzékenyen felajánlottak egy engadini kocsit, érthető az én félelmem. Csakhogy osztrák és svájci hatóság nem tűri a kocsisok garázdálkodását. A landeck-i állomáson vagy 60-an jelentkeztünk. Ezt a sokaságot először is beviszik a faluba a „Hotel zur Post“-ba. Ez a takaros faépület posta, táviró, vasuti fiókállomás (Nebenstelle), szálloda, vendéglő, pénzváltó és minden egyéb. Rövid fél óra alatt kiadják a jegyet, mely a póstára szól és fejenként 8 forintba kerül Landeck-től Tarasp-Vulperáig, ami egy 10 órai kocsitúrt nem mondható tulsoknak.

A póstakocsiban annyi utast visznek, ahány elfér. A többieként szintén a pósta tartozik gondoskodni s minél több jegyet ad ki a pénztáros, annál több landauert huznak ki a

kocsiszínból, mert az elv ugyanaz, mint a vasutnál: a ki jegyet váltott, azt el kell vinni. Mindezt pedig lebonyolítják minden kapkodás, idegeskedés és külön zsarolás nélkül. Ha ezt eltanulnók az osztrák és svájci államvasutól, talán sok embert tudnánk az erdélyi fürdőkbe vonzani.

Egy félóra mulva már ott robot a mi hatalmas landauerünk a remek tiroli országuton. Nyájas vidéken haladunk át. A bájos völgyben most piroslik a cseresznye s a bodza erős illatát hozza felénk a hős szellő. Szűkül a völgy, a hegyek mind magasabbak és magasabbak lesznek, lent az Inn vize szinte félelmetes zajjal csapkodja a kiálló sziklákat, — közeledünk az Engadin felé.

Hosszúra nyulnek ez az igénytelen utirajz, ha fel akarnám sorolni azt a sok érdekes történelmi helyet, mely Tirolnak a bajorokkal és Napoleonnal való harcában oly jelentős szerepet játszott. Nagy históriája van ennek a kis országnak, de minél jobban megismerjük, annál inkább érthető, hogy másoknak is kedve támadt erőszakkal vagy esellel elhódítani azoktól, kik jogosan bírták. (Akárcsak egy szép leányt, kit birni vágyunk.)

Martinsbruckon az utszélén látható, ma is teljes épségében fentartott kis vár emlékeztet a harcias időkre. A vár mellett egy kaszánya, melynek ablakaiból jöképű bakák nézik kíváncsi szemmel az arra haladókat. Vajjon megtudják-e védeni ezt az országot úgy, mint egykoron a tiroli landstürmlerek?

Elhagytuk Tirolt. A svájci finánc udvariasan kérdezi: van-e megvámolni való. Valahányan

2221 ember. — A beszerzett adatok szerint továbbá megdöbbentő nagy egyes községekben azok száma, kik birtok nélkül vannak; a Bácskában némely községben 30—40 család kezén van az összes földbirtok. Megdöbbentő az is, milyen sokan lettek birtokosokból napszámosokká és zselléreké az utolsó években. — Az iroda intézkedett, hogy a kivándorlási ügynökök kipuhatolassanak és üldöztesse. A kongresszuson részt venni óhajtó földmivelő nép számára vasuti kedvezményes jegyek lesznek kieszközölve.

A jelentést tudomásul vették. Ezután behatóan megvitaták a kongresszus elé terjesztendő határozati javaslatokat.

Pirkner János állattenyésztési főfelügyelő nagyrészt javaslatot dolgozott ki az állattenyésztés fejlesztéséről.

Nagy György kir. tanácsos osztatlan tetszés közt terjeszti elő határozati javaslatát a gazdasági kultúra fejlesztésére vonatkozólag.

Mága János, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkára a kivándorlás megakadályozására a háziipari és gazdasági cikkek gyártásának meghonosítását ajánlja. Ezenkívül az erdei termelés fokozottabb kihasználását, fonó- és szövőipar, a len- és kendertermelés fejlesztését ajánlja.

A temesvári kereskedelmi kamara területén parlagon heverő felbecsülhetetlen vízerőnek ipari, gazdasági és forgalmi célokra való kihasználása céljából szükséges a Béga-csatorna szabályozása és hajózhatóvá tétele legalább is Temesvárig, továbbá a Bisztra, Cserna, Berzava, Maros, Temes, Tisza és Duna vízének motorikus erő szolgáltatására való mielőbbi kiaknázására.

Pattaynszky Elek országgyűlési képviselő a következőket foglalta határozati javaslatba:

Az adók behajtása rendszerének módosítása; az adóelőírások és lefizetések elleni őrzése az adónak részletben való megfizetése és ennél az egy szelvényrendszer meghonosítása; az adómentes létminimum és a pótdadó maximumának megállapítása, a hadmentességi díj és az ebadó eltörlése, a szegényebb néposztály részére a hatóság személyek által nyújtandó ingyenes jogvédelem; határsértési perekben községi esküdtbírók létesítése, kivándorlási törvény hozása főképp az ügynökök ellen.

Dittrich János nyug. telekkönyvvezető a birtokrendezés és a tagosítás, továbbá a telekkönyvek rendezését és helyesbítését, azután a végrehajtási eljárás módosítását óhajtja.

Marton Andor, a torontálmezei gazdasági egyesület titkára terjesztette elő ezután javaslatát, melyet általános figyelemmel hallgattak. A javaslatot holnapi számunkban egész terjedelmében közöljük.

Tótkés István dr. a délvidéki kivándorlás ellensúlyozására a nemzeti műveltség terjedését tartja szükségesnek Délmagyarországon.

Niamessny Mihály dr. az ingyenes jogvédelem biztosítására eddig teremtett állami intézmények társadalmi uton való kiegészítését óhajtja.

Kubitska Hugó ny. kir. adótárnok az adók reformjára nézve terjeszt elő hosszabb javaslatot.

Niamessny Mihály dr. a békebíróságok szervezése ügyében is terjesztett javaslatot elő. Valamennyi javaslatot behatóan megvitatva a rendező-bizottság és azokat némi módosításokkal a kongresszus elé fogja terjeszteni.

Az államszegély-kérvények felszerelése.

július 25.

Miután az államszegélyért való kérvények hiányos felszerelése sok bajt okoz s igen sokan teljesen tájékozatlanak a felszerelés dolgában, dr. Paeséri Károly, Torontálvármegye tanfelügyelője, hogy az iskolaszéki elnökök jól ismerjék a kérvények felszerelését, a következő utbaigazításokat teszi közzé:

Az 1893. évi XXVI. t.-c. értelmében államszegély kérhető a tanítói fizetés kiegészítésére, vagy a tanítói korpótlék fedezésére.

Oly hitközség (iskolaszék), mely még nem folyamodott a tanítói fizetés kiegészítésére államszegélyért, először az államszegély engedélyezéséért tartozik folyamodni. E célból a vallás- és közoktatásügyi ministeriumra címzett kérvényt a vármegyei közigazgatási bizottsághoz tartozik beküldeni. Ezen kérvény mellékletei: 1. A hitközség költségvetése annak igazolására, hogy a hitközség nem rendelkezik fedezettel a tanító fizetésének kiszolgáltatására. Ezen költségvetésben csak állandó bevételi és kiadási tételek szerepeljenek, nem pedig átmenetiek, melyek pl. harangbeszerzése, építkezés stb. 2. Az iskola költségvetése, melyben a tanító fizetésére, az iskola fenntartására vonatkozó állandó bevételek és kiadások foglaltassanak. 3. Díjlevél a tanítói állomás javadalmazásáról, melynek tételei az 1893. évi 29.751. sz. körrendelet értelmében felvett javadalmi jegyzőkönyv tételeivel egyezzenek. 4. Nyilatkozat arra nézve, hogy az államszegély engedélyezése esetén a hitközség a tanítói állomást okleveles egyénnel tölti be. 5. A községi előjárásnak nyilatkozata a hitközség szegénységéről, melyet a járási főszolgabíró is látta. 6. Kimutatás az iskolába járó mindennapi és ismétlő tanköteles gyermekek számáról a községi előjárás útján is aláírva.

A tanítói korpótlék fedezésére, oly okleveles tanító v. tanítónő részére, ki öt év óta egyhuzamban, bár különböző helyeken is működik a tanítói pályán, a korpótlék esedékességének napját megelőzőleg három hónappal (ha pl. valaki 1898. október 5-ike óta megszakítás nélkül öt éven át működött a tanítói pályán, korpótléka 1903. okt. 5-én válik esedékessé, ennélfogva 1903. július hó 5-éig okvetlenül betervezendő a kérvény a korpótlék folyósítása iránt) tartozik a hitközség államszegélyért folyamodni. A folyamodvány a vallás- és közoktatásügyi ministeriumra címezve a vármegyei közigazgatási bizottsághoz küldendő be s a következő mellékletekkel szerelendő fel: 1. A hitközség költségvetése annak igazolására, hogy a hitközség nem rendelkezik fedezettel a korpótlék kiszolgáltatására. 2. Az

iskola költségvetése. 3. A tanító díjlevele. 4. A tanító oklevele. 5. A tanítónak idő és sorrendben összeállított szolgálati bizonyítványai. 6. A községi előjárásnak a járási főszolgabírótól láttaozott nyilatkozata a hitközség szegénységéről. 7. Az iskolába járó mindennapi és ismétlő tanköteles gyermekek hiteles, a községi előjárásigazolt kimutatása. 8. Az egyházi főhatóság beleegyező nyilatkozata, mely az államszegély igénybevételét megengedi.

Tanítói fizetések kiegészítésére az államszegélyek az iskolafenntartó községek (hitközségek) szegénységének figyelembevételével az alkalmazott tanítók (tanítónők) nevére folyósítanak s így az államszegélyek egyáltalán másra, mint a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi ministeriumnak folyósító rendeletében megnevezett tanító (tanítónő) fizetésének kiegészítésére, nem fordíthatók. Ha tehát az államszegélyt élvező tanítói állomáson (eltávozás, elhalálozás folytán) változás áll be, az államszegélynek újból való folyósítása tárgyában a következő eljárás foganatosítandó:

I. Az esetben, ha a tanító (tanítónő) államszegélyes helyéről más állomásra távozik:

1. Az illetékes iskolaszéki elnök kihirdeti a megüresedett állomás betöltése iránt a pályázatot.

2. A pályázat lejártával az iskolaszék megválasztja a pályázók közül a legérdemesebb okleveles tanítót, illetőleg okleveles tanítónőt. A választásról szabályszerű jegyzőkönyv veendő fel s ebben, ha tanítónő választott meg, világosan kitéendő ama körülmény, hogy a pályázatra okleveles tanító nem jelentkezett.

3. A választás megejtése után az iskolaszéki elnök felhívja a megválasztott tanítót (tanítónőt), hogy új állomását azonnal foglalja el s ha ez is megtörtént, az államszegélynek az új tanító (tanítónő) részére leendő folyósítása iránt a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi ministeriumra címzett kérvényt a választástól számított 15 nap alatt a következő okmányokkal felszerelten küldi be a vármegyei közigazgatási bizottsághoz:

a) A választási jegyzőkönyv.
b) Nyilatkozat arról, hogy az eltávozott tanító (tanítónő), mely napon hagyta el tanítói állomását s az új tanító (tanítónő), mely napon foglalta el tényleg új állomását.

c) A tanító (tanítónő) oklevelének hiteles másolata.

d) A tanító (tanítónő) eredeti díjlevelének hiteles másolata.

e) A tanító (tanítónő) tanítói működéséről szóló összes szolgálati bizonyítványok hiteles másolatai.

II. Az esetben, ha a tanító (tanítónő) államszegélyvel ellátott állomásán elhalt:

Ha a tanító elhalálozása után özvegyet, illetőleg árvákat nem hagyott maga után, állomásának újból való betöltése iránt az előző pontban előadottak szerint kell eljárni, azzal a különbséggel, hogy az elsorolt okmányokhoz a volt tanító elhalálozását igazoló anyakönyvi kivonat is csatolandó.

vagyunk, azt feleljük, hogy nincs. S a svájci elhiszi. Igaza van, mert nem sokat csempészhetnénk, de azért megzaklathatna benünket. Hejh ha ilyen okosan tudna gondolkozni a ventimigliai olasz vagy a passauai határnál felállított osztrák finánc.

Messziről látjuk Serviezelt várának festői romjait, aztán felemelkedik az utnak szédítő magasságába s előttünk van az alsó Engadin vadregényes s z a k a d é k a, háttérben Lischanna hegység hóborította csucaival.

S itt talán nem sért meg a nyájas olvasót, ha megfelelek arra a talán már régebben feltett kérdésre, hogy voltaképpen mi is az az Engadin? Nos hát ez a sokat emlegetett hely egy a Svájce délkeleti részében fekvő 91 kilométer hosszú völgy, melyen végig halad az Inn folyó. Ha elképzeled a Cserna-völgyét 91 kilométer hosszúnak s fantáziád a zöld hegyekre fehér havat képes varázsolni, akkor körülbelül meg van az Engadin képe. A völgyet egyébként két részre szokták osztani: alsó és felsőre, Oberengadin és Unterengadinra. Ezuttal az utóbbról van szó, melynek nyájas romantikája sokak szemében amaz fölé helyez. Az alsó Engadin telistele van a leggyönyörűbb erdőkkel, egyik oldala fenyvesekkel vadregényes, a másikon a mi éghajlatunk fái ejtik csodálkozásba a nézőt. Mély hasadékokból egyik patak a másik után csobog bele a zugó Innbe. A nyájas falvak körül egy kis roza, meg árpa terem, itt-ott feltűnik egy kukorica tábla, a sűrű sötét erdő felett pedig szürke sziklaóriások emelik fel fejüket.

De térjünk vissza utunkra. A festői Brancasorozon át, mely felett a Tschann-rom trónol az enyhe fekvésű Remüs faluból Crüschbe érke-

zünk. Itt megjegyzendő, hogy a melyik faluról az utkönyvünk megjegyzi, hogy 300 (háromszáz) lakója van, az már a tekintélyesebb helységek közé tartozik. Az ut a leggyönyörűbb egyike. A völgykatlanból egyre-másra mosolyognak a különben is igen szép román stílusban épült házak, előttünk vannak a szembenfekvő hegység szakadéka, a hegylánc úgy mered le, mintha csupa vörből állana. Ezek a sziklák választják el az Engadint Münsterthaltól és Tiroltól.

Öreg éjszaka lett, esti 10 óra, mire Schulsba érkezzünk, az alsó Engadin fővárosába, melynek — 1200 (egyezerkét száz) lakója van, de olyan tekintélyes, szép épületekben gazdag hely, mely bátran felvehetné a versenyt, a mi mezővárosainkkal. Innen külön kocsi visz át az alsó Engadin leghiresebb fürdőjébe Vulpera-Taraspba.

Tarasp-fürdő tulajdonképpen csak egy szálloda és a fürdőhelyiség. Csakhogy micsoda szálloda. Háromszor akkora, mint a budapesti Hungária. Az étterme nem sokkal kisebb a rendoute nagyterménél s az a 228 személy, mely egyszerre megebédelt, bizony alig láthatta egymást. Hasonló szálloda-óriás emelkedik a félóra fekvő Vulpera legszebb helyén, 1250 méterre a tenger színe felett, mindkettőnél nagyobb és szebb pedig a harmadik, melyet a svájci élelmesség 1270 méter magasságban az erdő közepébe állított s melyre ők maguk is, mint a svájci szállodák legkényelmesebbikére hivatkoznak. Délután átrándultunk Schuls „városába”, melyet előtte való este alig láthattunk. A barátságos kis városból remek kilátás nyílik. Fent fekszik magasan az Inn felett a Piz champatsch nevű hegy lábánál, melynek terraszok által megszakított területén

olyan gondosan megművelt föld köti le figyelmünket, hogy szinte odahaza képzelnék magunkat, ha — nem látnók a távolban a hegyek csucain a csillogó fehér havat, a 3000 méter magas Lischanna hegyláncot, mely Tirol felől huzódik ide.

Lemenvén a faluból, végre alkalmunk nyílik egyet a sokat emlegetett Engadin-falvak közül a maga jellegzetes érdekességében megtekintetni. Csupa keresztül-kasul épített kisebb-nagyobb zsindeles ház, kerek kapubejárattal, kicsi mély ablakkal, kívül a házon pedig a legkülönbözőbb, persze többnyire elfakult díszítés, cimer, festmény, névfelírás, jelige stb. Egy kolostor nyomait is látni, persze régen volt, mert a reformáció itt erősen küzdött a szerzetesrendek ellen.

Ide különben nemesak a turisták járnak Tarasp, Vulpera és Schuls forrásai egymással vetekednek gyógyhatás dolgában s az idevalók állítása szerint Karlsbad és Marienbad egy napon sem említhetők az ő vizükkel. Tény annyi, hogy ide igen sok gyomorbeteg ember jár s hogy majdnem annyi kövér asszonyt látni Taraspon, mint Marienbadon. Hogy karesu alakokkal térnek-e vissza hazájukba, azt talán csak szeptember 10-én lehetne konstatálni, amikor a szezon véget ér.

Egy napi pihenő után ismét utrakelünk, hogy felmenjünk a Felső-Engadinba. A postakocsink előtt egy ötlovas mail-coatsch áll. Lónyay Elemér gróf és neje Stefánia főhercegnő szállnak föl, kiktől csak most tudtuk meg, hogy egy fedél alatt háltunk velük. Nyolc személyből álló kísérettel és két szép kutyával utaznak ők is Skt.-Moritz felé.

Erről legközelebb.

B. L.

Ha azonban az elhalt tanító után özvegy maradt, a tanító elhalálása után az iskolaszéki elnök a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól a tanító özvegy részére kérelmezze az elhunyt tanító által élvezett államsegélynek (korpótlék-államsegélyek) féleven át való folyósítását. A kérvény a vármegyei közigazgatási bizottsághoz küldendő be s a következő okmányokkal szerelendő fel:

a) Nyilatkozat arról, hogy az özvegy részére a tanító által élvezett összes járandóságok féleven át kiszolgáltattak-e az iskolafentartó által?

b) Nyilatkozat arról, hogy a tanító halálát követő féleven át alkalmaztatik-e új tanító a megüresedett állomáson?

c) A tanító elhalálásáról szóló anyakönyvi kivonat.

d) A községi előjáróság által kiállított és az illetékes lelkész által is akírt bizonylat arról, hogy az özvegy tanítóné férjével annak bekövetkezett haláláig egyetértésben együtt élt.

III. Ha valamely felekezeti iskolai tanító fizetésének kiegészítésére engedélyeztetett államsegély, az illetékes iskolaszéki elnök eljárása teljesen ugyanaz, mely azon esetben fogantatandó, midőn a tanító államsegélyes helyéről más állomásra távozik (lásd az előbbi I. esetet), azzal a különbséggel, hogy az államsegély folyósítása iránti kérvény b) mellékleteül csatolt nyilatkozatban csak az tüntetendő fel, hogy a megválasztott tanító (tanítóné), mely napon foglalta el tényleg új állomását.

Az eddig előadottak a felekezeti iskolai tanítók államsegélye iránti kérvények felszerelésére vonatkoztak. Midőn községi iskolai tanítók részére kéretik államsegély, más az eljárás.

Oly községi iskolaszék, mely a tanító fizetésének kiegészítésére államsegélyért még nem folyamodott, először az államsegély engedélyezéséért tartozik folyamodni. E célból a vallás- és közoktatásügyi minisztériumra címzett kérvényét a megyei közigazgatási bizottsághoz tartozik beküldeni. A kérvény mellékletei: 1. a községi iskola költségvetése, 2. a község háztartási költségvetése, 3. a tanítói állomás díjlevele, 4. a község egyenes állami adójáról kiállított adóhivatali kimutatás.

Az államsegély folyósítása iránt ugyanazon eljárás szerint kell folyamodni, mint a felekezeti iskolai tanítók államsegély iránti kérvényeinél láttuk.

A községi tanító korpótlékának fedezésére a községi iskolaszék a korpótlék esedékességének napját megelőzőleg három hónappal tartozik államsegélyért folyamodni. A kérvényt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumra címezve a megyei közigazgatási bizottsághoz küldendő be a következő mellékletekkel felszerelve: 1. a községi iskola költségvetése, 2. a község háztartási költségvetése, 3. a tanító díjlevele, 4. a tanító oklevele, 5. a tanítónak idő és sorrendben összeállított szolgálati bizonyítványai, melyek a tanítónak a tanítói pályán egyhuzamban, bár különböző helyeken való öt évi működését igazolják, 6. a község egyenes állami adójáról kiállított adóhivatali kimutatás.

Nagybecskerek, 1902. július 24.

Dr. Pacséri károly.
kir. tanfelügyelő.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 10 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Koronaszálló mellett.

Augusztus 2-án. Könyvnyomdászok Gutenberg-ünnepélye az Ellmer-féle vendéglőben.

20-án. A „Harmónia” férfidalkór hangversenye a kaszinóban.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos alispán Temesvárról visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **A nagybecskereki állami elemi új tantestülete.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter folyó évi július hó 18-án 47.546. sz. a. kelt rendeletével az itteni állami elemi iskolát a tanerők nagy számára való tekintettel két körzetre osztotta. Az első körzetbe a központi iskolát, a második körzetbe az Eötvös-utcai iskolát sorozta. A központi iskola igazgató-tanítójává Baaden Károlyt, az Eötvös-utcai iskola-igazgatójává Bányai Jakabot nevezte ki. A volt tanerők közül rendes tanítókká, illetve tanítónökké Dienstl Emiliát, Fischer Mórt, Fröhlich Pált, Kuss Bertát, Osztie Bélát, Pálffy Etelt, Szabó Sán-

dort, Szalayné Schiller Terézt, Szegfü Sándort, Szilvássy Jánost, Váry Mihályt és Wégling Istvánt nevezte ki. Jankovich Miklós állami iskolai tanítót és Jankovichné Bukovszky Erzsébet tanítónőt Ungvárról áthelyezte, végül új tanerőül kinevezte Pásztory Mária bárónőt, okl. tanítónőt.

— **Megyés püspökünk körlevele.** Dessewffy Sándor megyés püspökünk VIII. sz. körlevelében közli XIII. Leo pápa végrendeletét, több miniszteri rendeletet. Közli a vasárnap megülése tárgyában az egyházmegyeje területén levő törvényhatóságoknál megindított akciójának további eredményeit. Hivatkozik a körlevél dr. Dellimanics Lajos Torontálvármegye alispánjának ismeretes rendeletére, a melyben magáévá tette a püspök felszólalását. Több munka ajánlásán kívül tudatja Kanicz Ferenc ernestházi plébános és Sárgay Tamás szegedi sz. Fer. r. házfő halálát, Patzner Istvánnak gyárvárosi plébánosá történt kinevezését. Adminisztrátoroknak kinevezettek: dr. Páger Imre Kis-Jécsára, dr. Babinszky József Ernestházára, Doraszil Antal Temes-Kutasra, Peske Ernő Német-Peregére, Uitz Miklós Uj-Moldovára, Sinkovics Frigyes szent Fer. r. ideiglenesen Szeged-Alsóvárosba. Hitoktatónak nevezettek ki: Waldmann György Szegedre, Metzger Márton Makóra, Bezdán János Steierlakra koadjutornak nevezetett ki. Segédlelkészül küldettek: Farkas Konstantin Szeged-Belvárosba, Anton Miklós Szeged-Rókusra, Konecsny János Német-Cernyára, Csokán János Ó-Bessenyőre, Eisele Mátyas Karánsebesre, Schmidek József Apátfalvára, Junk Miklós Zichyfalvára, Köllmer Péter Kis-Iratásra, Siebenhaar Ferenc Gyertyámosra, Déwald Vilmos Nagykikindára, Várady Gyula Palotára, Misenko József Resicabányára, Hodács Ágost Steierlakra, Fejér Imre Nagy-Jécsára.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter ifj. Frey Gusztáv pusztanikolcsi lakost Torontálvármegye alibunárijárására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

— **Jegyzői értekezlet.** Telecsky Kristóf nagykikindai főszolgabíró mult vasárnap jegyzői értekezletre rendelte be a járásbeli községi jegyzőket. A jegyzői értekezlet után a főszolgabíró barátságos oszonnára vendégül hívta meg kertjébe a községi jegyzői kart.

— **A Hadik-huszárok ünnepe.** Tudvalevő, hogy az Aradon székelő, gróf Hadik nevét viselő cs. és kir. III. huszárezred, melynek három százada Nagykikindán van állomáson, — folyó hó 26-án ünnepli meg fennállása 200 éves jubileumát. Ebből az alkalmából Nagykikinda városi tanácsa az ottani legénység megvendégelése céljára 200 koronát szavazott meg. Az aradi ünnepélyen Nagykikindát a polgármester fogja képviselni.

— **Esküvő.** Diszes esküvő volt vasárnap a nagykikindai izr. templomban, hol özv. Wolf Józsefné urnó Helén leánya örök hűséget esküdött Hoffmann Mór zentai kereskedőnek. A fiatal párt dr. Rosenstein Mór főrabbi áldotta meg szép beszéd kíséretében.

— **Hivataliszolgai kinevezés.** A nagybecskereki törvényszék elnöke Szabó Illés módosi lakos lovasrendőrt, a módosi kir. járásbíróshoz III. oszt. hivataliszolgává nevezte ki.

— **Halálos elgázolás.** Nagykikindáról írják: Baumgartner Miklós 77 éves kikindai gazda, tegnapi, amint magásra rakott buzaszekerével hazafelé tartott, a lovak előtti alacsony ülésen elszundikált s leesett, a nehéz kocsi pedig keresztül ment a szerencsétlen hátterében s úgy összegázolta az öreg embert, hogy egy órai szenvedés után meghalt.

— **A százéves rabnő.** Az ország legöregebb rabnőjét, a százéves Igricsán Mária, más néven „Baba Jovanká”-t, a ki tudvalevőleg a helybeli kir. törvényszéki fogházban ülte le büntetését, ma szabadlábra helyezte a kir. ügyészség. Az agg anyókanak a miniszter ugyanis büntetéséből 15 hónapot elengedett. O volt az, a ki mintegy 4 évvel ezelőtt Thiele Emiliának a férje meggyilkolásához szükséges mérget szállította. A szerencsétlen anyókat annyira megviselte a börtön, hogy teljesen összetört, megvakult. Illetőségü helyére, Nagykikindára vitték toloncuton.

— **Szerencsétlenül járt gyermek.** Borbély Gergely felső-muzslyai parasztagda tegnapi küldte két nagyobb és 10 éves Gergely fiát a rétre, hogy takarmány árpát hozzanak. Mig a két nagyobb fiu az árpát kaszálta, a 10 éves Gergely felmászott a kocsiira, de oly szerencsétlenül esett le arról, hogy egész fejére lement és azonkívül is súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlen kis fiut beszállították a József-kórházba.

— **Mérsékelt áru menettérti jegyek Szent-István napjára.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint Szent-István ünnepnap alkalmából a magy. kir. államvasutak,

valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól, az üzemiükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával mind a három kocsiosztályra nézve egy gyors-, mint a személyvonatokon Budapestre mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen jegyek folyó évi augusztus hó 16—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expressz vonatok kivételével) fognak kiadni. A menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, a visszautazást legkésőbb az 5. napon éjjel előtt meg kell kezdeni, megjegyezvén azonban, hogy a visszautazás legkorábban csak augusztus hó 20-án délután történhetik, korábbi visszautazás esetén a jegyek érvénytelenek. Utmegzakításnak sem menet, sem jövetkor nincs helye. Gyermekekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Irodalom.

* A „Tarka Szinpad” Budapest első irodalmi variétéje két estére hozzánk jó vidéki körútjában. Misorán a magyar írók közül Herczegh Ferenc, Szomaházy István, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Rudnyánszky Gyula stb., zeneszerzőink közül Mader Raoul (a kir. opera igazgatója), Lányi Ernő, Tarnai Alajos, Konti József, Kern Aurél, Szabados Béla, Donáth Lajos, Dankó Pista művei szerepelnek. A kis művészársaság 14 tagból áll és a vidék legnagyobb városaiiban mindenütt ünnepelték Kornai Bertát, Véghegyi Angelát, Baumann Károlyt, Gyárfás Dezsőt. A társaság két kamagya Donáth Lajos a Magyar Színház kamagya és Fodor Bernát a kir. Operaház tagja. Városunk közönsége egy egészen új és zajos sikerű műfajt fog megismerni a jövő kedden, mikor is a városi színházban első előadását tartja a „Tarka Szinpad”.

TÁVIRATOK.

Miniszterek a királynál.

Budapest, július 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: A király Ischlben ma délelőtt kihallgatáson fogadta Széll Kálmán és Körber miniszterelnököket és Goluchovszky gróf külügyminisztert.

Az angol király egészsége.

Budapest, július 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Londonból táviratozzák, hogy az angol király egészsége már annyira helyreállott, hogy szombatn ő fog előnkölni Cowesben a Privy Council ülésén.

Az orleánsi hercegnő elutazása Párisból.

Budapest, július 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy az orleánsi hercegnő tegnap Párisból a keleti express-vonattal elutazott Bécsbe. Innen Alesuthra megy.

Az új hármasszövetség.

Budapest, július 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Nagy feltűnést kelt itt az a bécsi hír, hogy az új hármasszövetségből kihagyták azt a konvenciót, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország közti háború esetén Olaszország a román határra hadtestet küld.

Elfogott asszonyszöktető.

Budapest, július 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tordai rendőrkapitány letartóztatta azt a Szabó Árpád nevű fiatalembert, aki dr. Storjannét Budapestről gyermekeivel megszöktette.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 25. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén gyöngé kínálatra és keresletre az árak kisebb-nagyobb mértékben estek. A déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza októberre	6.73—6.74
„ áprilisra	7.07—7.08
Rozs októberre	5.80—5.81
Tengeri augusztusra	4.77—4.78
„ májusra (1903.)	4.87—4.88
Zab	5.29—5.30
Repce	10.45—10.55

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: Somfai János.

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1902. évi július hó 4-től 1902. évi július hó 21-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

A Nagybecskereki népbank-részvénytársulat tulajdonát képező 400 négyszögöl szérűskertet a rajta levő házzal megvette Benó József és neje Anna 6400 koronáért.

Nesztorov Julka és társai tulajdonát képező 1867. öi. számú házat 560 négyszögöl beltelekkel megvette Dávid András és neje Fazekas Borbála 2000 koronáért.

Gligorov Persza hagyatékához tartozó 1869. számú házat és 1400 négyszögöl szőlőt előörökölte Gligorov Zsiva.

Grün Dusan és Milvoj tulajdonát képező 858. sz. ház felét megvette Grün Sándor és Pája 400 koronáért.

Biozberger Mihály hagyatékához tartozó 425. öi. sz. házat előörökölte k. Hutter Kálmán Alma, Lajos és Hajnalka.

Polyák István tulajdonát képező egy hold szántót megvette Czvanov Ráda 600 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1902. évi július hó 25-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.50 korona
kétszeres		7.—
rozsa		6.—
árpa		5.60
zab		7.—
kukorica(uj)		4.50
repece		10.—
széna I.		2.80
II.		2.50
szalma I.		1.50
II.		1.—
burgonya (uj) 50		3.—
marhahús I. 1 kilogr.		—96
II.		—88
borjú hús		1.20
disznó hús		1.04
juh hús		—80
zsir		1.40

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Ervényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.

Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.

Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.

Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.

Alibunárról: este 7 óra 23 p.

Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.

Pancsovára: reggel 3 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.

Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 30 p.

Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.

Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.

Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.

Karlova—Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

HIRDETÉSEK.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

13330. ki. 1902. szám.

622—1.1

Árverési hirdetmény.

Nagybecskerek városa az utcai söpredéknék, kivéve a Váraljai, illetve Gradnuli-cai sorompónál elhelyeztetett, árverés útján leendő értékesítése céljából 1902. évi augusztus hó 3-ának délelőtti 9 óráját tűzi ki a városházépület II-ik tanácsnoki irodájában.

Melyre venni szándékozók az ezzel meghívja.

Nagybecskerek, 1902. évi július hó 21-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Keresek kisebb házat nagy kerttel vagy udvarral évi bérbe november elsejére. Bővebbet a szerkesztőségben.

614—x.5

12.864/1902. ki.

621—3.1

35644. szám 1902.

620—3.1

Árverési hirdetmény.

Nagybecskerek város tanácsa részéről ezennel közzététeik, hogy a városi képviselőtestület határozata alapján, a város tulajdonát képező s a tényleges állapot szerint 9 hold 369 □-öl terjedelmű s részben már termő, részben még csak telepítés alatt álló szőlőtelep egészben vagy esetleg egyes kisebb részletekben nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek f. évi augusztus hó II-én délelőtt 9 órakor a városházépület II-ik tanácsnoki irodájában örökösön eladatni fog, melyre árverelni szándékozók a 17.457 korona 12 fillér kikiáltási árnak megfelelő 5% bántópenzzel ellátva, ezennel meghívattak.

Amennyiben az egész telepre vevő nem találkoznék, úgy a jelzett terület 8 kisebb parcellákban felosztva fog árverésnek kitétetni, mely kisebb részletszámok becsértéke és kikiáltási ára az árverési feltételekben külön megállapítva van, mely árverési feltételek az árverés napjáig ugyancsak a városházépület II-ik tanácsnoki irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagybecskerek, 1902. évi július hó 17-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Pályázat.

Nagyméltósági gróf Csekonics Endre ur zombolyai uradalmában egy külső állatorvosi állás létesítvén, annak betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Pályázóktól megkívánatik, hogy az állatorvosi szakiskolát végezték legyen és több évi gyakorlati működésüket okmányokkal igazolják.

Az ezen állással egybekötött évi javadalmazásról és egyéb tudnivalókról az uradalom jószágigazgatósága ad részletes felvilágosítást.

618—3.2

Nyomdásztanulóknak

jó házból való fiu felvetetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 597—x.119

Hirdetmény.

A vármegye alólírott alispánja 1902. évi július hó 19-én kelt 35644. számú rendeletével a nagybecskereki megyeháza leégett részeinek helyreállítási munkálatainak 87277 korona 61 fillér összeg erejéig leendő helyreállítását határozta el.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1902. évi augusztus hó 9-ik napjának délelőtti 10 órájára a torontálmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántópenzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekintheők.

Nagybecskerek, 1902. évi július hó 21-én.

Alispán távol:
Vinczehidy,
főjegyző.

Alapított 1900-ban

Szülők és gyámok figyelmebe! * * *

A SEITZ-féle első * * * * * délmagyarországi engedélyezett tanuló-internátus és nevelő-intézet,

mely Temesvár-Józsefváros legszebb és legjobb levegőjű pontján a Skudier-park közelében, jobb Bégasor 3. szám alatt fekszik, immár harmadik évfolyamába lép. Kimerítő áttekintést és felvilágosítást kívánatra küld mély tisztelettel

584—30.9 Seitz Antal.

ÖZV. GUTTMANN JAKABNÉ

96. sz. helyközi telefon.

NAGYBECSKEREK.

96. sz. helyközi telefon.

Cémet-, mozaik- és színezett műkölapok gyártása padlók és falak burkolására.

Cémet betoncsövek.

Marha- és loitatóvályuk, kagylók istállóba és legelőkre.

Lépesők és esatornakagylók.

Beton-, terazzo és aszfalt-munkák vállalata helyben és vidéken.

••••• Sirbekerítések készítése •••••

Nagy raktár építési anyagokból és pedig:

elsőrendű fehérmész, beocsini román- és portlandcément, gipsz, kátrány, karbolineum és tinktoral.

Meszet és cémentet

waggon vételénél bármely állomásra eredeti gyári áron szállítok.

Stukatur-nádszövet. — — — — — Elszigetelő lemez és elszigetelő anyag.

Kőfedőpép és aszfaltfedőpép.

Lenolajkence, továbbá száraz- és olajfesték minden árnyalatban.

24 féle kiváló minőségű homlokzatszín.

Saját gyártmányú gipszöntvények (szobrászmunkák.)

Kelheimi lapok. — — — — — Szoba és fali díszek.